

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍ

Տարեկան 12 Ֆր.

Վեցամսեայ 6 Ֆր.

ԱՐՏԱՍՈՒՄ

Երկու քիւր մէկ ծրարով
Տարեկան . . . 14 Ֆր.

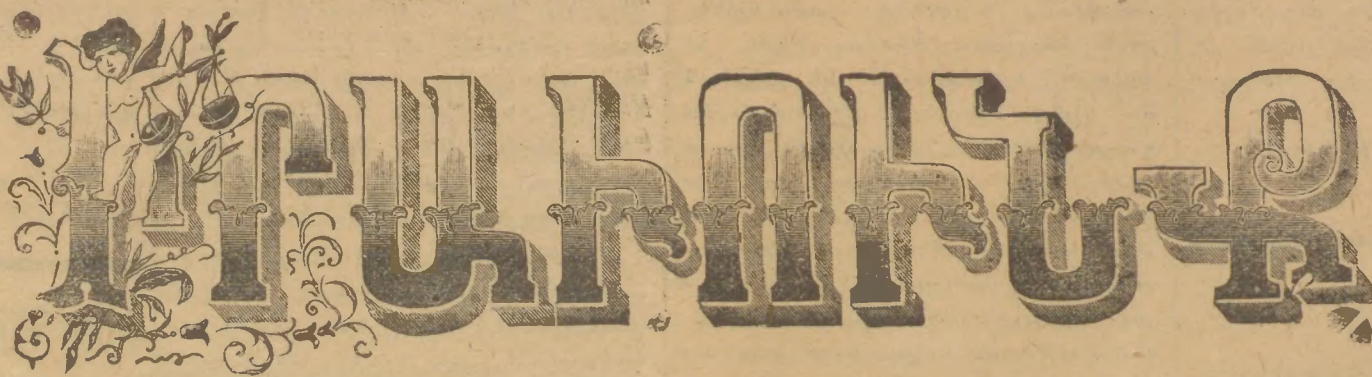
Վեցամսեայ . . 7 Ֆր.

ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2.60 Տոյար
Վեցամսեայ 1.50 »

ԿԱՆԻՏԻԿ

Ծանոցման տողը
20 սանթիմ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՍԵՆ ԶՈՐԵՔԵՄԵՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐՈՒՐ

ՀԱՍՏԻ

Rédaction du journal

„Ipravounk“

VARNA (Bulgarie)

Редакция

в вѣстникѣ

„Ipravounk“

ВАРНА

Կրտսիրներ եւ չեմ
տրորիր

ԱԶԳ. ՎԱՐՇԱՐԱՆԱՅ

ՏԱՐԵԿԱՆ

ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆՔ

Ինչպէս յայտնի է, քիչ ատե-
նէն տեղի պիտի ունենան մեր
Վառնայի Ազգ. երկսեռ վարժա-
րանաց տարեկան հարցաքննու-
թիւնք, և դասատուք ու աշա-
կերտք պիտի քաջուին հան-
դըստանան երկու ամսոյ չափ
իրենց տունը :

Պոլսոյ գրեթէ ամեն ազգային
վարժարանք սովորութիւն ըրած
են իրենց տարեկան հարցաքնն-
ութիւնները կատարել մասնա-
ւոր տոմսակներով հրաւիրեալ
ձեռնհաս անձանց ներկայու-
թեան, որոնց իրաւունք տրուած
է ո՛ր է աշակերտի այս կամ այն
առարկայի վրայ բան հարցունե-
լու և պատասխան առնելու : Յե-
տոյ երբ հարցաքննութիւնք կ'ա-
ւարտին, որոշեալ որ մը հասա-
րակութեան մասնակցութեամբ
չքեղ հանդէսներ կը տրուին, և
յառաջագէտ աշակերտները կը-
տանան իրենց արժանացած աստի-
ճանի համաձայն այլ և այլ պար-
գէներ : Ասկից սակը հետեւի որ,
նախ թէ՛ դասատուք եւ թէ՛ ա-
շակերտք կարող կըլլան ցոյց
տալ իրենց տարեկան աշխատու-
թեանց արդիւնքը, երկրորդ-
դասատուք կը ջանան յաջորդ-
տարեշրջանի մէջ ալ աւելի լաւ
սովորեցնելու, և երրորդ՝ աշա-
կերտք կը քաջալերուին և հե-
տաւոր կըլլան աւելին սովորե-
լու :

Հոս վառնա, մեր վերը ըսած-
ներուն բոլորովին հակառակը կը
տեսնենք, և ասոր համար է որ
հարկաւոր աշակերտաց և աշա-
կերտութեանց մէջէն խիստ քիչը
կայ քիչ մը բան սովորող այն ալ
իրենց բնական սրամտութեամբն
ու բացառիկ աշխատասիրու-
թեանց շնորհիւ :

Հոս, ընդհանրապէս, ինչպէս
տեսանք վերջին մի քանի տարի-
ներ, հարցաքննութիւնք դառն-

փակ կը կատարուին, միայն ու-
սուցիչներն են որ կը քննեն
չափ մը ոգիւններ վերջաւորող
առարկայներու վրայ, և դրսէն
ձեռնհաս անձինք չեն հրաւիր-
վիր և չեն ունենար իրաւունք
հարցաքննելու : Աս կերպով եր-
բէք հասարակութիւնը չը կրնար
գիտնալ թէ՛ ուսուցիչք և ուսուց-
չուհիք ի՞նչ սովորեցուցած են եւ
ի՞նչպէս աշխատած, և թէ՛ աշա-
կերտք ի՞նչ սովորած են :

Հասարակութիւնը միայն կը
լսէ թէ քննութիւններն աւար-
տած են, և կերակի օրը այս ինչ
սրահը հանդէս կայ, կը փութայ
կերթայ այդ հանդէսը տեսնելու,
ի՞նչ կը տեսնէ, արանց և կա-
նանց լոկ բազմութիւն մը և
ի՞նչ կը լսէ, քանի մը պաղածա-
պուր աններգաշնակ երգեր, և
յետոյ ուսուցիչ մը՝ որ փոխանակ
հարցաքննութեանց տուած արդ-
եանց, և դաստիարակութեան օգ-
տից վրայ ճառելու, կոկոխ եր-
կար բարակ կամ ծնողաց գէժ-
կամ հոգաբարձութեան գէժ խօ-
սիլ :

Մենք այս տողերը անցելոյն
մէջ եղածները յիշելով է որ կը
գրենք, յուսալով որ՝ արդի Հո-
գաբարձութիւնը և Ուսուցչական
մարմինը առաջիկայ հարցաքնն-
ութեանց ատեն իրենց նախոր-
դաց ըրածին չեն հետեւիր եւ
Պոլսոյ վարժարանաց սովորու-
թեանց կը հետեւին, որ խիստ
լոժիք է : Եւ յիշեալ քանի որ հա-
սարակութիւնն է վարժարանաց
ծախքերը մատակարարողը և
ուսուցչաց ամսականներով ճարողը,
միթէ իրաւունք չունի՞ ուղղակի
քննելու և հասկնալու թէ իր
տուած ստակին փոխարէն ի՞նչ
սովորեցուցած են ուսուցիչք ազ-
գին զաւակաց :

Թ.

«ԱՐՇԱՆՈՅ» Ի ԿԱՆՈՒՄԸ

Թիֆլիսի «Արշալոյս» լրագրի մասնա-
ւոր մի յայտարարութիւնն է՝ կ'ըմբռնէ,
որ սոյն պատուական թերթի հրատա-
րակութիւնը կառավարական տնօրէ-
նութեամբ զաղարկել է մինչեւ պատե-
րազմական զրոյթեան վերջոյ մը : Կը
յուսանք որ չուտով կըլլայ այս վե-
րացումը :

ԲԱՆԱԲԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՔ

Ռուսոյ երեսփոխանական ընտրու-
թիւնները վերջանալու վրայ են : Այժ-
մէն իսկ կարելի է գուշակել, որ Ռու-
սաց Առաջին օրէնսդրական ժողովը
(Տուման) պիտի բաղկանայ մեծ մա-
սամբ յառաջացած գաղափարներու աէր
եղող երեսփոխաններէ, և բացուելիք
ժողովը հանդէս պիտի ընդունուի առ-
ժամանակեայ կառավարութեան՝ լոկ
հակառակական դիրք մը պիտի բռնէ :

Մեր վերջին թուով յայտնեցինք թէ՛
ընտրութեանց պայքարին մէջ ամենէ
աւելի քուէ ստացողները Սահմանա-
դրական-Ռամկավարական կուսակցու-
թեան պատկանող թիկնաւորներն են :
Այս անգամ հասած լուրերը մեր այս
խօսքերն աւելի իրականացուցին, վա-
սըն զի կը տեսնենք որ ցարդ տրուած
քուէից հարիւրին 70 էն աւելին շահած
են ձախակողման կուսակցութիւնք,
իրենց պարագլուխ ունենալով Սահ-
մանադրական-Ռամկավարական հզօր
կուսակցութիւնք, հարիւրին 22ը կեղ-
րոնականք եւ միայն հարիւրին 8ը
յետադիմականք : Ուրեմն Սահմանա-
դրական-Ռամկավարական կուսակցու-
թեան յաղթութիւնն այլ եւս ապահո-
ւած է, յաղթութիւն մը՝ որով սաբը-
կացած ազգի մը ստուար մասը պիտի
կարող ըլլայ այսուհետեւ իր կաշքը
առաջ տանիլ և ազատ ապրիլ :

Բայց այս փառաւոր յաղթութիւնը
ձեռք ձգելու համար որպիսի անհամար
կնճոտութեանց հարկ հղաւ նախա-
պէս յաղթելու ասի երկարօրէն մանրա-
մասնաբար յիշատակել աւելորդ կը
համարենք մեր լրագրի անձուկ սահ-
մանը չը ներկուեն պատճառաւ :

Ռուսական ընտրութեանց եղանակը
Պուլիկինի եւ Վիթիէի հրամանաւ հնա-
րեցին իրենց երկու փարպետողի պաշ-
տօնեաները կուրանտ եւ Գիթմանո-
վսկի : Ասոնց հնարածը այնպիսի ճար-
տար ու բազմազգի մի կնճոտ եղանակ
մէջ, որոյ նման վարպետաշէն ընտ-
րական եղանակ մը անհնար է ո՛չ եւ-
րոպայի եւ ո՛չ Ամերիկայի մէջ տես-
նել :

Կուրանտ եւ Գիթմանովսկի ժողո-
վուրդը երեք գասակարգի բաժնեցին
մեծ կաշտածառէք, միջին եւ փոքր
կաշտածառէք եւ գիլաղիք, որոնք
զատ զատ պիտի քուէ արկէին : Առա-
ջին գասակարգը պիտի ընտրէր ընտրող-
ներ որք պիտի ընտրէին իրենց երես-
փոխանները : Երկրորդ գասակարգը
պիտի ընտրէր նախ՝ փոխանօրդներ,
եւ ասոնք ալ ընտրողներ, որոնք իրենց

կարգին պիտի ընտրէին իրենց երեսփո-
խանները : Իսկ ամենէն կնճոտ
ընտրական եղանակն էր երրորդ գա-
սակարգին, այն է գիլաղիքը՝ որ
չորս աստիճանի բաժնուած է : Նախ՝
իւրաքանչիւր գիլաղական 10 տանտէր
կ'ընտրեն մէկ պատուիրակ մը գիլաղա-
կան ժողովոյ համար, այս ժողովը
կ'ընտրէ երկու փոխանօրդներ, յետոյ
փոխանօրդները միասին լոկ կ'ընտրեն
ընտրողներ, որոնք իրենց կարգին կ'ըն-
տրեն երեսփոխանները :

Ընտրական եղանակին յարուցած բո-
լոր դժուարութիւնները ասոնք չեն,
ուրիշ շատ դժուարութիւններ ու խո-
չըրտներ կան ներմուծած մանաւանդ
գործարանաց բանուորներու մասին,
որոց յիշատակութիւնը ինչպէս ըսինք
վերը շատ երկար կըլլայ :

Յայտնի բան է որ այս դժուարու-
թիւնները ու խոչընդոտները հնարելով
ուս կառավարութիւնը յուսացած էր
իւր ամենախոնարհ խնկարկու Տու-
ման մը ունենալ, բայց Սահմանադրա-
կան Ռամկավարական կուսակցութիւ-
նը կառավարութեան խորամանկու-
թիւնը հետադիմութիւն աւելի վարպետ,
գանու եղաւ իւր ընտրական գործողու-
թեանց մէջ և յաղթեց :

Տոյց տալու համար կառավարու-
թեան կրած պարտութեան մի նմուշը,
բաւական կը համարենք յիշել թէ՛
Բեթերպուրկի ընտրութեանց ատեն
մինչդեռ Տէրութեան Բարձրաստիճան
պաշտօնեայ եւ կայսեր ամենախոնարհ
ծառայ գործադիր Տուրքովը հաղիւ : Կը-
ցաւ 681 ձայն ստանալ, մայրաքաղա-
քին միեւնոյն ընտրական շրջանին մէջ
Սահմանադրական-Ռամկավարական կանդի-
դատը 3586 ձայն ստացաւ անոր դէմ ...
Իսկ զձայնարկութիւն :

Ի զո՛ւր Վիթիէ՛ հակառակական գա-
ղափար կր տածեն, կայսեր հիշմամբ ենո
ըսելով 162,000 ազատամիտ անձինք
բանտարկեց ու աքսորեց, որպէսզի ա-
սոնցմէ քուէ ստացողներ չըլլան :
հա՛մ ԶԱՅՆ ԲԱԶՄՈՅ ԶԱՅՆ ԱՍՏՈՒ-
ԾՈՅՆ տեսաւ : այլեւս թո՛ղ ինք եւ
թո՛ղ իր նման չողորդողներ համոզուին,
թէ միապետական բարբարոս կառավա-
րութեանց դեմը վերջացած է :

ԱՆԿՂԻԱ ԵՒ ՏԱՃԱՍՏԱՆ

Լրագիրք գրեցին թէ Անգղիոյ խիստ
պահանջման վրայ : Սուլթանին հրամա-
նաւ Խուրբիոյ կառավարութիւնը հրա-
մայած է Եգիպտոսի սահմանադրութիւն մօտ
գտնուող Թուրք գորաց ետ քաջուիլը,
եւ թէ ասով վերջացած է Թուրքիոյ եւ
Անգղիոյ մէջ ծագած վէճը :

Կերեւի որ այս գործին մէջ եւս
Սուլթանը խարբարութեամբ վարուած
է, վասն զի ինչպէս կը տեսնուի մեր

այսօրուան հեռագրաց մէջ, Անգղիայէն նոր զօրքեր ճամբայ պիտի ելնեն Եգիպտոսի սահմանագլուխը երթալու համար :

Տեսնենք ասոր ի՞նչ պիտի ըսէ Սուլթանը :

ԻՆՉ ԿԸ ՍՊԱՍՈՒԻ ՈՒՍՈՒՑԻ ՄԻՈՒԹԵՆԸ

Նախորդ գրութեամբ խօսելով Պուլկարի մէջ Ռուսաց, Միութեան մը կազմութեան անհրաժեշտութեան մասին, աւելորդ չեմ համարեր ներկայիս անոր վրայ ինկած պարտականութեանց մասին եւս քանի մը խօսք ընել :

Հայ ուսուցիչը, իբր անհատ առնելով՝ ուսուցչական արդի պայմաններուն մէջ, պէտք է գիտնալ թէ՛ բոլորովին հակակիռ դիրք մը կը ներկայացնէ մանկավարժական պահանջմանց հետ բաղդատելով, վասնզի, փորձուած է թէ՛ ամէն անգամ որ ուսուցչի հոգաբարձութիւնն ուսուցչի մը հետ բանակցութեան կը մտնէ անոր պաշտօն մը տալու համար, անոր մէջ կը փնտռէ անսպառ գիտելիաց շտեմարան մը, կամ աւելի ճիշդը, համայնագէտի յատուկ առաւելութիւններ, առանց որոյ արդէն ուսուցչի զատապարտուած կըլլայ իշխանութիւնը որ փնտռուած պահանջումներուն համապատասխանող երկրորդ մը, անպաշտօն միակու երկրորդէն դողահար, չի ներկայանայ իր չունեցածն իբր այն ծախելու ճարպիկ եւ սակայն ակամայ վարպետորդութեամբ մը. մասնագէտներ երբեք չեն փնտռուած մեր վարժարաններուն համար (տիրացուները բացառութիւն կը կազմեն.) Մեր վարժարանը գիմնագիտն չի որ մասնագիտն չի փնտռենք—կը կրկնեն

Ա. ՇԻՏԱՆԵԱՆ

ԿԱՐԻՊ ԱԽՊԵՐ ...

(Շար. նախորդ թիւէն)

Պէնկապի քաղաքը կը գտնուէր Միջերկրական ծովուն վրայ ու յատկապէս ծովուն էր աքսորեալներու :

Ասլան զգաց որ վատաբաղ զոր մը կար հոն, չորսօրվոյն հեղցուցիչ ու թունալից . հետեւաբար ապրիլը դժգոյս էր իրեն : Մանաւանդ՝ անիւթաւութեան մը լուծին տակ տառապիլն ալ սոսկալի գաղափար մըն էր, որ կը ճմլէր իր հոգին :

Ուրեմն . . . կարող էր փախչիլ . . .

Ի՞նչ մտածեր : Այս հակադէմ գրութեան մէջ կրցաւ օրեր՝ չարաթններու, չարաթններ՝ ամբողջութեամբ եւ ամբողջութեամբ տարիներու դարձուել :

Վերջապէս՝ Ութ տարի սպասեց . . . ! Օր մը, կայսերական իրաւաւոր մը համաձայն, հեռագիր մ'եկած էր վերատեսուչին ու կը հրամայուէր քաղաքական յանցանքները ազատ թողուլ. բայց ոչ ոճրագործները :

Ասլան քաղաքական յանցանք մը չըլլալուն մէկ կողմը կեցաւ պարսպապատ բերդին մէջ ու վիզը ծռեց :

յաճախ մեր սուսանի պատուելիներուն հարազատ ձեռնասուները, եւ ցաւալի է որ տակաւին չեն ըմբռնած սա ճամբարութիւնը թէ «ճամբարի սկիւր» մեր նախակրթարանները, որ շարունակութիւնը կը կազմեն տեղ տեղ երեւոյց անխնայ մանկապարտէզներուն, բոլորովին զուրկ ըլլալով ուսուցչական ներդաշնակ կազմաւորութեամբ կառավարուելու առաւելութեան, ինկած են այնպիսի վիճակի մը մէջ, որ ուսուցչի ներքին միոյն չինածը մէկալին ձեռքով կը քանդուի, հոն կատարեալ անարդիւն կը տիրէ, քառս մը, ուր իւրաքանչիւր ոք «զանձնէ իւր մէկ ճառէ» վասնզի, ինչպէս որ ըսուեցաւ, ամէն ուսուցիչ համայնագլուխ պաշտօնական բանակցութեանց ցէնզուրայէն վաւերացուած, վասնզի, ամէն ուսուցիչ ինքզինքը ազատ կ'զգայ՝ իր անգոյ արժանաւորութեանց վրայ ունեցած յաճախ ամբարտաւան համարումին թելադրանքով ուսուցչի անօրէն ուսուցչի վերահսկողութեան չենթարկուելու . իսկապէս, ցաւ ի սիրտ պէտք է խոստովանիլ թէ հայ ուսուցչի տակաւին, զոնէ մեր կողմերը, չէ հասած զարգացումը եւ խղճամտութեան այն աստիճանին, որ, առանց բարձրագոյն եւ սակայն գիտակից իշխանութեան մը միջամտութեան, ինք առաքելութիւնն ունենայ իր պատկառութիւնները լիովին կատարելու . հոս ուսուցչի ազատ է . տգէտ հոգաբարձուներու առաջարկութիւնները շատ ու շատ վարժարանի շէնքը մաքուր պահելու եւ ասոր նստանիւղը մը ինքզինքներու շուրջը կը դառնան. ներքինը կը պատկանի ազատ—ուսուցչին, որ կը գործէ ըստ տրամադրութեան. իր հոգեկան աշխարհին մէջ շարունակ տեղի ունեցող փոփոխութեանց ընթացքին կախում ունի ուսուցչին դասարան մըտնելու տրամադրութիւնը, որ գրեթէ

իր ընկերները, թուով տասնութը հոգի ու ամէնքն ալ հայ, կը բաժնուէին իրմէ ու ինքը կը մնար արեւմտի ու ճիւղներով բեռնաւորուած մարդերով, որոնց մեծագոյն մասը՝ Արեւմուտ էին :

Բայց յանկարծ մտածում մ'անցուց ուղեղէն ու ինքնիւրեք վճռեց .

—Ո՛հ, չի՛ պիտի սպասեմ երկու տարի ալ . . . կեանքս փճացաւ ու ես պիտի մեռնեմ այստեղ : Կեցի՛ր, իրեկուան դէմ, իմութիւն կոխելուն պէս ընկերներս դուրս պիտի ելնեն բերդէն : Ես անոնց հետ կը խառնուիմ ու կամաց մը կը մեկնիմ : Եթէ բռնուեցայ, բաղդ է՝ կըսեմ ու կը ծռեմ գլուխս : Արդարեւ, իրեկուան սուրբ կոխելու առանձն երկու Արապ ոստիկաններու հակողութեան ներքեւ դուրս կը հանուէին քաղաքական յանցանքները : Ասլան անոնց մէջ մտաւ ու երեսը կախած ու կ'ըսուէր՝ յաջողեցաւ բերդէն ա'յն անկիւնը հասնիլ, ուրկէ ճամբայ մը կար դէպի մօտակայ ապառաժուտ բլուր մը : Առանց վարանելու բաժնուեցաւ ընկերներէն՝ որոնք քաղաքական տարիներ կ'երթային՝ կառավարութեան ու անոր վեհապետ Սուլթան Համիդին յայտնելու իրենց խորին ու անկեղծ երախտագրութիւնը :

Ասլան ընկերներու գաղտնապահութեան ու իր աներկելի մտադրութեան շնորհիւ ազատեցաւ . բայց կը մնար շոգենաւր մօտերուն միջոցը : Ինչպէ՞ս ընէր . . . ամէն ատեն շոգենաւր չէր

միշտ լաւ չըլլար . եւ իւրովի կատարուած չըմեղանք մը իրաւունք կուտայ այս կարգի ուսուցչի ներքին թուականին—ինչ՞ որ թուով դասարան մըտնես, եղբայր, մենք միացինք ալիւմին հեղեղի հետը կը թեւալու քիչ մըն ալ թո՛ղ ծնողքները հոգ տանին . . .

Մարմնական պատիժի հակառակորդ ուսուցիչներ շատ անգամ այնպիսի փորձութեանց մէջ կ'իյնան, որոնց ապահովութեան ըլլալու համար, բառի բուն նշանակութեամբ, անգոյ ըլլալու է մարդ : Դասաւանդութեանց եղանակի մասին Ուսուցչ. ժողովներու մէջ միայն կը խօսուի—անկէ դուրս ազատ—սուղիք իր գիտեցածն անդին չանցնիր, վասնզի չուզեր ինքզինքը յոգանիցնել նոր եւ գիւրդուսոյց մէջն ունեցող հետամուտ ըլլալով :

Մէկ խօսքով, մեր նախակրթարաններուն մէջ տիրապետող դրութիւնը բացարձակ անիշխանութիւն է որ, եթէ նկատողութեան չառնուի, ապահովարար ուսուցչի ներքին, հակառակ իրենց մասնակի ջանքերուն, հասարակութեան չինծու համակրանքէն ալ պիտի զրկուին, եւ այն ատեն, աշխատէ՛, եթէ կրնաս, ուսուցչական քրեարիժը բարձր պահելու :

Այս բոլոր անպատեհութեանց վերջինը կարելի պիտի ըլլայ Ուսուցչական Միութեան կազմութեամբ, որուն իրագործումին համար հարկէ որ բոլոր ուսուցիչները ձեռք ձեռք տանաւանց նկատողութեան առնելու կարգ մը ապրիլներու յարեցանքի մը արգելքները—կարելի պիտի ըլլայ անոր համար որ, այն ատեն, շնորհիւ գործունէ ինքնացի եւ նպատակայարմար կանոնադրութեան մը նախ վարժարաններու մէջ չպիտի կրնան մուտք գտնել ցնդի-փնթի ուսուցիչներ, եւ երկրորդ՝ ամէն վարժարան, հպատակելով կանխորոշ կարգադրութեանց, պիտի կախումն ունենայ համարադրութեան մը, որուն ծնունդը տուողն է

հանդիպել անոր նաւամատոյցը : Իսկ այն շոգենաւր, որ անպարտ արձակուած հայերը Մերսին, Ջմիւռնիա եւ ուրիշ նաւահանգիստներ կը տանէր, թրքական շոգենաւր մըն էր :

Արդ, դիշերուան ժամը տասնին մօտ կամաց կամաց նաւահանգիստը դիմեց ու հոն Արապ նաւավար մը գտաւ :

—Ինչքան վճարեմ քեզի որ զիս ասկից Աղէքսանդրիա տանիս, ըսաւ այդ նաւավարին, կիցկոտուր ու աղճատուած Արապերէն լեզուով մը :

—Ասկից Աղէքսանդրիա . . . խնդաց բարի Արապ՝ ու հետաքրքրութեամբ մը նայեցաւ միջնադիր մը մէջ իր դէմը կեցող անծանօթին երեսը :

—Այո՛ :

—Եթեմք ես, ի՞նչ ետ . . . ասկից Աղէքսանդրիա նաւակովս հագիւ տարիէ մը կարող եմ երթալ :

—Նաւակով չերթանք :

—Հապա՞ :

—Ուղեով երթանք . . . ես մեծ գուժար մը կուտամ քեզի :

—Վա՞յ . . . ինչքան պիտի տաս :

—Երկու մէճիտ :

—Օ՛, շատ քիչ է . . .

—Ուրիշ ի՞նչ կուզես :

—Աս'նկ ոսկի մը . . . որ աջքս լեցուի :

—Աղէ՛կ . . . յանձն կ'առնեմ, բայց քանի՞ օրէն կրնանք հասնիլ :

—Ուժը գիտէ. եթէ դիշերը ցերեկին խառնենք, շատ չը քաշիր . կրնաս քալել :

—Կը քալեմ . . . դուն միայն ճամ-

րը իրե՛նք իսկ ուսուցիչները պիտի ըլլան . իսկ թէ՛ այս վերջինները ինչ չպիտի պիտի օգտուին այդ դրութեանէն—կը տեսնենք յաջորդով :
ԽԱՐՕ

1906 ապրիլ 15
Ռուսագր

ԻՃԻ. ԴԱԻԻԹ ԴԻՓԻԱՆՈՒ ՃՈՒՐ

(ՎՐԱՍՏԱՆԻ ԻՆՔՆԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ)

Վրաց թերթերի մէջ տպուած է իշխ. Դաւիթ Դիփիանու հետեւեալ ճառը, որ նա արտասանել է մարտի 11-ին, Գուրիայի նահանգի վրաց ազնուականութեան արտակարգ ժողովում .

« Կառավարութեան առաջարկութեամբ, դո՛ւք, պարոններ, հաւաքուել էք ընտրողներ ընտրելու պետական խորհրդի համար, բայց նախ քան ազնուականութիւնը կատարէ իւր քաղաքական պարտքը, նա պէտք է իւր ուշադրութիւնը դարձնէ իրենց անգործութեամբ անսովոր այն անցքերի վրայ, որոնք տեղի ունին վրաց ժողովրդի կեանքի մէջ : Ազնուականութիւնը պարտաւոր է այդ անել առաւելագոյն նրա համար, որ նա է տին միակ դասակարգը, որը ներկայումս իրաւունք ունի իւր ձայնը բարձրացնելու :

« Մեր հայրենիքի գլխին դժբաղդութիւն է եկել : Այսպիսի բան մը չի եղել Վրաստանի անցեալում : Երբ յաղթական թշնամին աւերում էր քաղաքներ ու գիւղեր : Կոտորում էր բնակիչներին, ոչնչացնում էր ամեն ինչ հրով ու արով, այն ժամանակ նրա գիմաւորում էր իւր կրօնն ու ազգութիւնը պաշտպանող զինուած վրաց ժողովուրդը : Այն ժամանակ դիւրութեամբ կարելի էր հասկնալ ներս խուժած վայրենի հրոսակների հոգեբանութիւնը, Հէնց որ ժողովուրդը հնազանդութիւն

բայ կտրելը նայէ :

Արապը իր նաւակը յանձնեց ընկերով մը ու առաջնորդեց իր անծանօթ ասպնդակներին եւ այդ օրը բնաւ դադար չ'առաւ :

—Եթէ Աստուծոյ յաջողութեամբ սա ընդարձակ հովիտն ու անոր ամենէն նեղ անցքը կտրուել ըլլանք, նրկատել տուաւ Արապ ալ՝ վտանգ մը չը մնար ո՛չ գաղանկներէն եւ ո՛չ աւազակներէն :

—Աս կողմերն ալ աւազակ կա՞յ, ընդհատեց Ասլան :

—Պա՛ . . . լեւ ըլլա՞յ ու աւազակ չը գտնուի՞ . . . կարելի բա՞ն է :

—Ե՛հ, չեն սպաններ մեզ, եա՛ . . .

—Անոնց կամքը գիտէ . . . երբեմն ալ ողջ ողջ կուտեն :

—Ողջ ողջ կուտեն :

—Հարկա՛ւ :

—Վայրենիներն են :

—Ի՞նչ գիտնամ . . . իմ տեսածիս նայելով մեզի պէս մարդ են, ալք, քիթ, բերան ձեռք ու ոտք ունին :

—Մենք ալ կը կանչենք աստուած ու կերթանք . . . մրմնջեց Ասլան :

Արապը ժպտեցաւ : Օրը միջանք էր : Հովիտին մէկ ծայրը բարձր ու ապառաժուտ բլուր մը կար, երկուքն ալ այդ թիկունքը, գրեթէ ապահով տեղ մը ապաստանեցան :

(Շարունակելի)

էր յայտնում, յարձակողները դա-
դարեցնում էին անգթութիւնն ու
վրիժառութիւնը: Այսպէս էին վար-
ւում վրաստանի հետ նրա արթուն թըլ-
նալիները: Բայց նոյնը չի լինում
այժմ: Երբ մեզ պատժում է ոչ թէ
թշնամին, այլ նա՛, որը դեր է ստանձ-
նել երկիրը խաղաղեցնելու: Նրան
թշնամու դէմ պաշտպանելու եւ քա-
ղաքացիական ազատութիւնը իրագոր-
ծելու:

«Անգթութիւնը քարուքանդ են անում,
հրոյ ճարակ դարձնում ամբողջ քաղաք-
ներ, աւաններ ու գիւղեր, բնակչու-
թիւնը փախչում է անտառներն ու
լեռները: Ով չի կարողանում փախ-
չել, նա պատժւում է: Տղամարդ-
կանց սաստիկ գանահարում են, կանանց
անպատու են ամենքի աչքի առաջ:
«Այլեւս գոյութիւն չունի ոչ օրէնք,
ոչ արդարադատութիւն: Ձգացիլ է
կարեկցութիւնն ու գթասրտութիւնը
գէպի մի ժողովուրդ, որը շարունակ
հնազանդութիւն է յայտնել:

Ինչ է վրաստանի բնակիչները յան-
ցանքը, որ նրանց այսպէս սարսափե-
լի կերպով նուաստացնում եւ ջարդում
են: Գոցէ նրանք որ եւ է մեղք են
գործել ուս ժողովրդի կամ պետու-
թեան առաջ: Ամենեւին... ժողովրդ-
ական շարժումը վրաստանում հանդի-
սանում է իրրեւ արձագանք համա-
նուսական ազատագրական շարժան,
այլ ոչ թէ ձգտում անջատման եւ զին-
ուած ապստամբութիւն: Եթէ մենք
մի որ եւ է յանցանք ենք գործել, այդ
այն է, որ Թագաւորի յայտարարած
ազատութեանը նայել ենք իրրեւ իրա-
կան ազատութեան վրայ եւ չէինք
կարող երեւակայել, որ այդ ազատու-
թիւնը մեզինք խլելու են նրա՛նք,
որոնք պատուար էին այդ իրականա-
ցնել:

«Մի՞թէ այն հանգամանքը, որ յիշա-
փոխականներն սպանել են տեղական
խիւանութիւնը եւ զօրքին պատկանող
այս ու այն անձին, այնպիսի մի երե-
ւոյթ է, որ տեղի չունի նաեւ Ռու-
սիայի նահանգներում: Մի՞թէ դա բա-
ւական էր ամբողջ երկիրը կործանելու
համար: Յաւելով ստիպուած իմ մատ-
նանչել, որ առ ոչինչ են համարել վրաց
ազգի այն անձնուորութիւնը, որ նա
մի ամբողջ դար ցոյց է տուել Ռու-
սիայի շահերը պաշտպանելու գործում:
Ընդհակառակը, դա մեզ չի ապահովել
այն սարսափներից, որոնց վկան հան-
դիսանում ենք մենք եւ որոնց երա-
զել անգամ չէր կարող Աղա-Մահմէդ
խանը:

«Սա առաջարկում եմ ժողովին իւր
զայտոյթը յայտնել այն խտտութիւն-
ների դէմ, որոնք տիրում են մեզնում
եւ որոնք ոչ մի առիթ չունեն, խնդ-
րել կովկասի փոխարքայի միջնորդու-
թիւնը, որ սենատորական ջննու-
թիւն կատարել պարզելու համար բո-
լոր պատահածը եւ պատահելիքը:

«Սա չեմ տարակուսում, որ ուսում
մեծ ազգի ճշմարիտ ներկայացուցիչ-
ները, որոնք պիտի ժողովուրդն մօտիկ
ապագայում, ի նկատի կառնեն վրաց
ազգի իրաւունքները, մի ազգի, որ
իւր բաղձը յանձնել է մեծահոգի եւ
համակրօն Ռուսիային: Այն, ինչ որ
չի տուել եւ չէր կարող տալ հին Ռու-
սիան, պէտք է տայ երիտասարդ, նո-
րագուած Ռուսիան, որը չի կարող ա-
նուշադիր թողնել այն համաձայնու-
թիւնը, որի զօրութեամբ վրաստանը
միացել է Ռուսիայի հետ իրրեւ զաչ-
նակից պետութիւն, այլ ոչ թէ իրրեւ
նուաճում եւ իրաւազուրկ մի եր-
կիր:

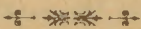
«Պատմական այն մեծ մեղքը, որ
գործել է սրանից հորիւր տարի առաջ
ուս թիւրքերի արտաքին, պէտք է քաւէ
ուս ժողովրդի առաջին իսկ ներկա-
յացուցական ժողովը եւ պիտի վե-
րադարձնէ վրաստանին իւր ներքին
լայն ինքնավարութիւնն օրէնսդրական
իրաւունքով, պահպանելով հանդերձ
անկասկած կապը Ռուսիայի հետ:
«ՆՈՐ-ԴԱՐ»

Փիլիպպէն հետեւեալ յօդուածը
ստացած ենք հրատարակելու
խնդրանք: Եթէ յօդուածագիրը
մեզ ծանօթ չլինէր, անտարակոյս
դժուար պիտի լինէր մեզ ընդու-
նել իր խնդիրը: Այսու հան-
դերձ իւր յօդուածի մէջ Պ. Լէփ-
սիուսի դէմ ըրած մի քիչ ծանր
առարկութիւններուն պատաս-
խանատուութիւնն կատարելապէս
իւր վրայ թողով է միայն որ կը
հրատարակենք իւր խօսքերը:

Կաւելցիները որ յիշեալ առար-
կութիւնները քիչ մը շափազանց
կը թուին մեզ, ինչու որ Պ. Լէփ-
սիուս մեծ ջարդերէն յետոյ այլ
եւ այլ տեղեր իրօք որբանոցներ
հաստատած է, և հրատարակած
ջարդերու ընդարձակ պատմու-
թիւնը, որով մեծ անուն հանած
է ամբողջ Եւրոպայի մէջ:

Ծանօթ. Խմբ.

ՀԱՅԵՐԻՍ ԾԱՆԱԳՈՐԾՈՒՄ ԵՆ

Այո՛, պ. ընթերցող, շահագործում են
հայերիս եւ չարաչար շահագործում.
շահագործեցին մեզ անհատներ, կու-
սակցութեան անդամներ աղքատիւ-
թեան դիմակով. շահագործեցին մեզ
ազգեր եւ պետութիւններ մարդասիրու-
թեան պատրուակով. եւ թագակիր
գլուխներ իսկ ի վաճառ հանեցին հայ
դատն եւ հայ արեւը եւ շահագոր-
ծեցին մեզ. ու ոչ միայն այնչափ,
այլ եւ Աստուծոյ ու Քրիստոսի ա-
նունով, խաչ ու աւետարան ի ձեռին՝
չի խղճահերացան հայ անունով եւ
հայի արեան գնով իրանց արդէն ոս-
կով լի քսակը էլ աւելի պարարտա-
ցնելու համար՝ շահագործել մեզ. այս
վերջիններից մինը եւս կը ներկայա-
ցնեն միայն հրապարակի՛ն, որը գուցէ
մինչեւ այսօր շատ աչքերից անտես էր
մնացել: Սրանից մի քանի օր առաջ
ճանապարհորդութեան միջոցում Սօ-
ֆիա հանդիպելով կարդացի «Ռազմիկ»
թերթի էջերում Եւսեպիոսի մի թըղ-
թակցութիւն, յորում երեւում էր,
թէ՛ Տօթթօր Լէփսիուս անուն գերմա-
նացին հայոց ուսումնարանում մի
բանախօսութիւն արտասանելով՝ յայտ-
նած էր նաեւ, թէ «ցարդ աշխարհի
զանազան կողմերից հայերին նիւթա-
պէս օգնելու համար ստացել է 8 մի-
լիոն ֆրանք եւս» սա ինքնասաց մի
յայտնութիւն է. որը չէ կարող սուտ
լինել, վասնզի ոչ մի մարդ ինքն ի-
րան չի գրպարանել երբէք: Եւ ապա
«այդ փողերով հ'մնել է 4 որբանոց»
լսում է՝ ք 8 միլիոն ֆրանգով 4 որ-
բանոց. այո՛ չորս որբանոց, ինքն է
ասում, ինչ որ կէս միլիոնով կարելի
է յաւիտենապէս պահել. բայց մեզ
զարմացնող բուն խնդիրն այս չէ դեռ,
աւելի սոսկալի եւ սահմակեցուցիչ մի
սուտ կայ նորա յայտնութեան մէջ,
նա՛ Տօթ. Լէփսիուս ինքը ցոյց է տա-

լիս 2 որբանոցներ Տաճկաստանում.
որոց գոյութիւնը կամ չգոյութիւնը
մեզ յայտնի չէ, ուստի բնականա-
բար մե՛ք մ'զ իրաւունք չենք տալիս
նոցա գոյութեան մասին կասկածելու
բայց երբ յայտնում է, թէ «երկու
որբանոց էլ Պարսկաստանում» մինը
կոչում եւ միւսը Ուրմիում պահում
է » ահա այստեղ դուրս է գալիս այդ
հոշակաւոր գերմանացու ամենախո-
շոր սուտը, ամենահաշակաւոր խաչա-
զողութիւնը... Խոյում այո, գերմա-
նական մի հայ որբանոց գոյութիւն
ունի, ուր պահւում իբր թէ դաս
տնարակութիւն են ստանում սակա-
ւաթիւ երկսեռ հայ որբեր. որոնցից
շատեր տեղի անյարմարութեան պատ-
ճառով իրանց թարմ հասակում յօ-
ղացաւով են տառապում եւ անդա-
մալոյժ դառնում... Բայց Ուրմիում
հայ որբանոց, ու՛ր է այդ հաստատու-
թիւնը, մենք Ուրմիւն շատ լաւ ենք
ճանաչում, ճանաչում ենք իրա կատին,
Ռուս, Ասորի, Պարսիկ, հայ եւ կրկին
բողբական վարժարաններով, եկեղե-
ցիներով եւս. եւս բայց չենք տեսել
ցարդ Ուրմիում այդ ակնարկուած
հայ որբանոցը. եւ բնականաբար
հարցնում ենք այդ քրիստոնեայ Տօթ.
թորին, ու՛ր է արդեօք Ուրմիում իւր
բաց արած որբանոցը, օղային խաւե-
րում, թէ երկրի վրայ. մենք ճանա-
չում ենք Ուրմիի գիւղերն էլ, հայ,
պարսիկ եւ Ասորի գիւղեր. հիւսիսից
մինչեւ հարաւ եւ արեւելքից մինչի
արեւմուտք. եւ գիւղերում էլ այդ-
պիսի մի որբանոց չկայ. պարտա-
ւորւած կրկնում ենք մեր հարցումը
8 միլիոն ֆր. հաւաքող մեծահամբաւ
միսիօնարին, ու՛ր է չորրորդ որբանո-
ցը, հարցնում ենք իրա թարգման եւ
գործակից Պ. Աւետարանեանի միջոցաւ
ո՛ր տեղ. ո՛ր գետնի վրայ, ո՛ր հաս-
տատութեան մէջ է Ուրմիում գտնուող
հայ որբանոցը: Ուրմի բողբաքում եւ
Ուրմիի մի քանի գիւղերում կան թէ-
եւ հայ ուսումնարաններ, բայց զը-
րանք բոլորն ալ պատկանում են
Թաւրիզի Հայունեաց բարեգործական
Միաց. Ընկերութեան եւ տեղական
հայ ազգաբնակչութեան. եւ չենք հա-
ւատում, որ Պ. Աւետարանեան զրան-
ցից մինը իբր հայ որբանոց ցոյց տա-
լու նոր սուտ մը յօրինէ իրա մի-
սիօնար Լէփսիուսը փրկելու համար:
Այժմ էլ լսում ենք, որ այդ յրիս-
տոնեական խաչագողը չըլում է Եգիպ-
տոսում. յարաններ սարքում ու
խօսում, իրա սուտերը ոսկեզօծ գեղա-
հատի նման կլանել տալով հայ ժո-
ղովրդի գիւրահաւանութեան... Բայց
ո՛վ դու քրիստոնեայ Լէփսիուս կը
գայ ժամանակ որ հայ արեւնի առ-
եւտուրը կը զարդի գիւրահաւանների
հաշիւները յարգարելու միջոց լինելէ.
կանցին հայ ազգի հայածանքի, արիւ-
նի սուրի եւ սովի չըջնել, Գերման-
իան ալ կը բաղդակցի Ռուսին եւ
դու հաւաքած միլիոններից զրկուած
կը գնաս անակելու ձեր սիրած Ռիզ-
մարքի կողքում եւ մարտիրոս հայու-
թիւնը նորից կը մնայ աշխարհի երե-
սին թքելու. ձեզ նմանների անւանը
յիշատակին. միշտ օրհնելով կյաւորս-
տօնի նման բարի եւ ազնիւ մարդերի
անունները, որոնցից թէ եւս հայութիւ-
նը մի իրական շահ էլ տեսած չլինի:

ՊԱՊԻԿ

«ԻՐԱՆԻՆԻՔ» ի պատասխանները

ՎՕԼՕ, Մ. ԱՍԱՏՈՒՐ — Ստացանք
ձեր 15 ֆր. ը, մինչեւ օգոստոս վեր-
ջի համար 7 ֆր. եւս զրկելու էք:

Փափաքելի էր որ Թունաստանի մեր
միւս բաժանորդներն ալ ձեզ նման
մանչա սր բօւքով զրկէին իրենց
բաժնեգրները, փոխանակ թղթաղը-
րամով կամ փոխանակագրով զրկելու,
զորս հոս ծախելու համար միաս կը-
նենք:

ՁԱՔԻՆԹՕՍ Ա. ԲԱԲՅԱՏ. — Ստացանք
14 ֆր նոց փոխանակագիրդ, զոր հոս
ծախելու համար 1 ֆր. մնացել է:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Իզմիրի մէջ ծանօթ ազգա-
յիններ սկսած են աղքատիկ ու-
սանողներ որդեգրել, անոնց դըպ-
րոցական ամսականները վճարե-
լով և գրեական պիտոյքները
հոգալով:

— Փիլիպպէն Տէր Տաճատ քա-
հանայ Դերձակեան խմբագրու-
թեան կը տեղեկացնէ թէ երբէք
ինքը Պատրիարքարան դիմելով
Պուլկարիայէ գուրս պաշտօն խնդ-
րած չէ, ինչպէս լրագրաց մէջ
ասկէ առաջ ծանուցուած էր:

— Կ'իմանանք որ Քրէտի Թոն-
սիյէ էթիքսիէնի վերջին վիճա-
կահանութեան առաջին պարգե-
ւըն եղող 100,000 ֆրանքը, շա-
հած է Պօլսոյ փաստաբան Քեա-
թիպեան էֆէնտիի քարտուղար-
ներէն Օննիկ էֆ. էֆթեան:

ԿՈՎԿԱՍՏԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՇՈՒՇԻ, 26 մարտի, 10 ժամ ա-
ռաւօտ: Երէկ հեռագրեցի այն
խտտութիւններին ճնշումների եւ
տանջանքների մասին, որոնց են-
թարկւում է հայ գիւղական աղ-
քաւակութիւնը կողակնելի գըն-
դի կողմից: Այսօր ինձ մօտ ե-
կան Տող գիւղի ներկայացուցիչ-
ները. սրանք այնպիսի սարսափ-
ներ են պատմում, որ գրիչս ան-
զօր է նկարագրելու: Այդ բոլո-
րը մենք բացատրում ենք նրա-
նով, որ կողակներին ուղեկցող
գէպի հայերը թշնամաբար տը-
րամադրուած ու կողմնապահ Եր-
մոյաէվ հաշտարար միջնորդը կա-
մենում է՝ որքան կարելի է,
չուտ վերջ տալ տեղի անկարգու-
թիւններին: Գիւղերում ոչ տը-
ղամարդ կը տեսնէք և ոչ կին ու
երեխայ, այս ձմեռուայ ցրտերին
նրանք թափառում են սարերում
ու անտառներում, որովհետեւ մի-
եւնոյն գիւղը կողակները մտնում
են մի քանի անգամ:

— Ա. Երկայնաբազուկ Արղութ-
եանը գնելու է իր թեկնածու-
թիւնը Պետական Դումայի պատ-
գամաւորի ընտրութեան ժամա-
նակ:

ՆՈՐ-ԴԱՐ

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ

ԻԶՄԻՐԻ ԲՍՆՏԻՆ ՄԷՋ

Իզմիրի վերջին գէպերու հե-
տեանքով ձերբակալուած հայ
բանտարկեալներէն՝ ՈՐՈՇԵՂ Ի-
փէքճեան, բնիկ կարնեցի, որ կը

դասախօսէր Մանիսայի մէջ պարզապէս անմեղ զոհ մը եղած՝ կառավարական վերջին կոյր խնայողութեանց ու ձերբակալութիւններուն՝ տոյս օրերուն բանտին մէջ փորձած է վիզը կտրել թիթեղի կտորով։ Այս զարհուրելի անձնասպանութիւնը յաջողած չէ և թշուառ վիրաւորը փոխադրուած է հիւանդանոց։ Գրպանէն նամակ մը գտնուած է՝ որուն մէջ ըսուած է այսպէս. «Ես եմ կէսամիսներէ ի վեր բուրդովին անմեղ տեղը տանջվելով բանտին մէջ, որուն հետեանքով ծեր ու անկարող ծնողքս մութքալու գատապարտուեցան, մանաւանդ թուրքերէն լեզուին անտեղեակ ըլլալով անմեղութիւնս պաշտպանելու հնարաւորութիւն չունեցալ ուստի վերջ կուտամ կեանքիս»։ Այս նամակը յանձնուած է ընդհ. դատախազին։

(Ռազմիկ)

ՀԱՎԱՍՏԻՍԱԹ

ԹԻԻՐԲԻԱ

Փոստակաւորը Զայրուհի ա ընթանալուտան իշար օլընտըղընա նապարէն, հիւքիւմէթ Շամիլ բաշանըն գոնաղընտա պուլընան գուեու տէրունիստէն միւթէատտիտ էշխասըն լաշէլէրինի պուլմըշ։ Միւթէնաւըրլար Րըթվան բաշատան պաշգա, Սատրաղամը վէ Սուլթանըն հէմէֆեհարլարընտան միւնէնէմիւ պաշը Էպու խիւտաեը տախի էօլտիւրէնէքլէր իմիշ։

— Սուլթան Համիտին միհլիք պիր խասթալըղա տիւշար օլուպ միւտալէմէթէն նամիլլաճ պուլընտըղընը, վէ տախի քէնտի հիւքիւմտարլըգ տէվրի չօգտան կէշմիշ օլտըղընը էշալինին պիր գըսմը նաղարը տըղգաթա ալարագ, վէ եէնի պիր վէլիւհտ թաւիին էլզէմ օլտըղընտան պիր դաշ ֆըրգալար, պիրի Րէշատ էֆէնտիի, տիկէրի էուսուֆ իզէտտինի, վէ պիր տիկէրի Սուլթանըն սէվկիւլիւ քիւշիւկ մախտուլը օլան Պիւրհանէտտինի վէլիւհտ իլան իթմէկէ չալըշիւրլար իսէտէ, շիմտիլէ գատար մուսալիէհիւմտէն հիշ պիրինէ գարար վէրէմէմիշլէր։

— Սթանպուլ 26 ապրիլ — Աճէմ էլիսի Պապը Ալիէ միւրաճաթ իտէրէք, աճէմ արաղիսինտէն թիւրք ասաքիրինին տէրհալ կէրու չաղըրըլմասընը շէտիտ իսսանլէ թէքլիֆ իթտի. վէ աքսի հալինտէ նէթիճէսի ֆէնա օլաճաղընը պիրտիրտի։ Ռուս վէ ինկիլիզ հիւքիւմէթլէրի տախի, անըն պու մաթիւպաթընը հաղը պուլուպ վէ անա թարաֆկիր օլարագ, Պապը Ալիէ նասահաթ վէրտիլէր քի իշպու իսթիւաթը

նիզամը տաիրէսինտէ հալլ իթսին, Եօգսա էկէր պու նամէվսուգ հալ պէօյլէ տէվամ իտէր իսէ, նէթիճէսի հէր հալտէ մուխաթարալը օլաճաղընը պիրտիրմիշլէր իսէտէ, Սուլթան միւտալիէլէ իտէն տէվլէթլէրին արզուլարընը բէքտէ իճրայէ էֆեհաւընը Եօգ տըր։

— Սթանպուլ 29 ապրիլ — Մ. Ա. մերիկա էլիսի շիմտիլէ գատար վէրմիշ օլտըղըն իթալարտան բէք զիյատէ շիտտէթլի իսսանլէ Ետաղըլմըշ պիր նօթա վէրուպ, Պապը Ալիին, էրմէնիստան տախիլինտէ Ամերիկա շիրքէթլէրին վէ միսիսնարլարըն աշմըշ օլտըղըն մէքթէպլէր վէրկիլէրինին թէնզիլի իուսարընը վէրմիշ օլտըղըն վատըն իճրասընը թալէպ իթմիշ տիր։

— Սթանպուլ 29 ապրիլ — Մաքէթոնիստա թէշքիլ օլընան չէթալարըն էքսէրիսի կիրիտիլէրտէն իպարէթ տիր. զիրա թէշքիլ օլընմըշ վէ օլաճագ չէթալար տախիլինտէ 3,000 տէն զիյատէ կիրիտիլէր մէվճուտ տըր։ Պուշլար քիւշիւկ վաթօրլարլա Սէլանիլ քէօրֆէշիլին ինսիլ մահէլլէրինտէն գարայա չըգարագ չէթալար թէշքիլ իտուպ անտէն Մաքէթոնիստա Ետեղմագտա իմիշլէր։ Հիւմի բաշա, քէնտիսի տախի իգարար իթմիշքի, շիմտիլէր հալ Մաքէթոնիստա քօթիթալըգ իտէն չէթալար ումուլիյէթլէ կիրիտիլէրտէն իպարէթ տիր։

ԻՆԿԻԼԹԷՐԱՎՎԷ ԹՈՒՐԲԻԱ

Լօնտրա 26 ապրիլ — Իրլանտա մէմալիքինտէ պուլընան ինկիլիզ «տրակօն» նամ ասաքիրինին պիր թապուրը մայիս ալընտա Մըսըրա կիթմէք իւզրէ էմր գապուլ իթտի։

— Ինկիլիթէրա միւթէմլէքեթաթ նաղըրը, բաւըլմանտա քէնտիսինտէ օլան չու Եօլտա պիր սիւվալէ «նէ» իշիւն ինկիլիթէրա Մըսըրա եէնի ասքէր սէվք իտէյօրաճէվապէն տէմիշ։ «սահի հէն 1904 տէ օրատա պուլընան ասաքիրին մըգտարընը թէնզիլ իթտիք» ֆագաթ հալի հաղըրտա սինօր իւզէրինտէ զուհուրա կէլէն սօնաղը իթիւաթլար մէգրիւր էեպլէթտէ եէնիտէն ասքէրլէրիմիշլին արթմասընա սէպէպիրլէթ վէրիյօրլար։

— Լօնտրա 26 ապրիլ — Աճման Ռէյթըրա պիրնաէն, Մըսըրտա շիմտիլէր հալ մէվճուտ պուլընան 2000 ինկիլիզ ասքէրլէրին տտէտի, Ետեղնտա 5,000 է թէրֆի օլընաճագ։

— Լօնտրա 27 ապրիլ — «Լօյտ» վարօր շիրքէթլինին պէյանընա նաղարէն «Էրիզօ» նամ Եուսան վաթօրը Գարա տիւնիզտէ Բէֆկէ նամ մահէլին աշըգլարընտա, թիւրքիւնըն առքէր թաշըլլան

«Աֆրիգա» նամ վաթօրըլա չարբըլուպ անը զարգ իթմիշ տիր։

— «Տէյլի Մէյլի» արաղը մալիւմաթա նաղարէն, թիւրքիա հիւքիւմէթի թարաֆընտան զապթ օլընան Սինա շիպիհէնզիրէսի (Թեքալիզլի) սէպէպի իլէ ինկիլիթէրա հիւքիւմէթի առաւար սէնիլիլինտէ քի թիւրք սահիլլէրինէ վաթօրլար կէօնտէրուպ պաղը առաւարը իսթիւա իտէնէք իմիշ, թիւրք հիւքիւմէթի Ագապա սահիլլէրինի գուվլէթլէշտիրմէքտէ օլուպ Սթանպուլտան եէնի ասքէր Եօլլանըլաճագ ըմըշ։

ՏԱԽԻԼԻ

Տիւնքի կիւն շէհրիմիզ սօսիլիսթ ֆըրգաթը, էվրոպատաքի սօսիւլիսթլէր կիպի ալաֆրանկա մայիս 1 Եօրթընընը թուլտըլար վէ պու խուսուստա «Սաէտինէնիէ» սալոնընտա նութգլար սէօյլէյուպ սօնրա պալարագլարլէ, էօնտէն մուզիգա չալուպ շէհրին պաղը մահէլլէրինի կէշտիլէր։ — Բաղար էրթէսի կիւնիւ Ֆէլսիւրէնա հաղըթլէրի շէհրիմիզէ միւվալալէթ իթտի. էլքսինօլըրտա սէրայընտա հէման պիր հաթթա գալուպ սօնրա բաթիթաթա ալտէթ իտէրէք, Գիւրման միսաֆիրլէրինէ պէքլէյէնէք, վէ անլէրլէ Պուլկարիւնըն թէֆէրիւճլի վէ ֆէրահֆէզա մահէլլէրինի կէզէնէք տիր։

— Պուլկարիա սինօրընտան «Տընէվիլի» վէրիլէն պիր թէլէկրաֆա նաղարէն, Եանի Սանտանաքինին չէթասը՝ 12 տաէտ թօքա մալիք օլան 2,000 ասքէրլէ ինկիլիզ օլընմըշ, ուզագտան թօքլարըն կիւրիւլթիւսի իշիտիլմէքտէ իմիշ իսէտէ, տահա նէթիճէսի նէ օլտըղը պիրինմէյօր։

ԲՈՒՍԻԱ

Ռուս հիւքիւմէթի, ինթիլիսպարլար գապուլ օլընան եէնի չարթլարա միւթապըգ տալրանմագտա տիր, Բիէվտէ Բօլիթիգա սէպէպի իլէ մահպուս պուլընան 43 չախսը հիւքիւմէթ սէրպէսթ պրաղմըշ տըր. քէզա 80 քիշիէ տախի Ետեղնտա աֆիլ իտիլէնէք իմիշ։

— Թիֆլիս 27 ապրիլ — Թիֆլիս Ետեղնընտա պուլընան Տուշէթ շէհրին ասաքիրինէ մախտուս օլան իւնիւֆօրմա էլպիսէսինի կիլմիշ 6 չախս, մէզըլիւր շէհրին հիւքիւմէթ խաղինէ օտասընա կիրուպ, մուհաֆըղլարը պաղլարարագ 315,000 ռուպի չալուպ գաշմըշլար, հիւքիւմէթը մահալիլէ անլէրի տէրտէսթ իթմէք իշիւն տէրհալ շէհրի քօրտօն ալթընա ալմըշ։

ԻՔԻՆՃԻ ՌՈՒՍՎԷ ԶԱԲՕՆ

ՄՈՒՀԱՐԷՊԵՍԻ

Պերլին — Բէթէրպուրկտան իշար օլընտըղընա նէզարէն, աքսայի շարթտան ճարօնիա ասքէրլէրի բէք Եալաշ չէքիլմէքտէ տիրլէր, Եալընըզ 600,000 ասքէր Գօրէա Ետեղնընա գատար կիտուպ, օրատա պուլընան նօմէն նէհրի սահիլլինտէ շալէթ միւհէքէմ թապիւար Ետեղնագտա տըրլար. վէ ճարօնիա տան եէնի կէլէնէք օլան ասքէրլէր պու իսթիւքեհալարտա թալիմ իտէնէքլէր. ճարօնլար մուհարէպէ իշիւն էլզէմ օլան Սէուլ տէմիր Եօլը խաթթընը ինշայէ պաշլարմըշլար, ճարօնիա Ռուսիա իլէ իթմիշ օլտըղը ընսմիսուլըն մուվաղգաթ պիր միւթարէքէ (չիւնաղաղար) օլտըղընը ընսմէն պէյան իտէյօր։

ԹԻԻՐԲԻԱ

ՎԱՌԱՆ, 19 Ապրիլ

ԶԱԽԻԼԷ

ՊՈՒԼՏԱՅ			
Վալիօն	54-60 լիպ.	9.80/11.	20
Արապա	52-62 լիպ.	9.80	11.80
ՆԱԲԱ,			
Վալիօն 100 քիլօ		10.70/10.80	
Արապա	42-47 լիպ.	—7/7.	40
ՆՈՒԼԱՅ արապա	33/36 լիպ.	4.40/5.	
ՖԱՍՈՒԼԵՍ արապա	100 քիլօ	20—21	
ՌԱԲԻՑԱ	100	Եօգ	
Արապա	100 քիլօ	Եօգ	
ՏԱՐԼ արապա		—10/11.	20
ԳՈԼՈՉ արապա	55-60 լիպ.	11/12.	
ՄԻՍԻԼ՝ 57-58 լիպ.	առապա	7.80/80.	20
»	100 քիլօ	8/8.10	
ԶԱՎՏԱՐ արապա		—8.8.40	
»	100 քիլօ	1.250/13.	—
»	Կիւնտէ 8—10 վալիօն	վէ 30—40	
արապա կէլմէքտէ	վալիօն մուսմէլսի	նաթօլէն20 ֆր.	արապա մուսմէլէսի նաթօլէն 20. 20

ՊԱԳԱԼԻՅԷ

Վարնա քիսաղընտա պաղգալիլէ մալլէրին պու կէնքի ֆիլաթը, ալթուս ֆրանք իլէ։

ԳԱՀՎԷ	2.10/	2.25
Ելիվիլ նէպէ		.80
Ելիվիլ քէսմէլ	սանտըգ	41.
Բիրինճ ճէնօվա չուվալը		42.
»	Ֆիլիպէ	» 36.
»	Ինկիլիզ	» 29. 50
»	Բիզօ	» 49.
ԿԱՉ Սանտըղը		11.
ԶԷՅԻԼԷ Ետեղը քիլօ	1.	—/1. 10
ԳՈՒՐՈՒ Իւզիւմ		.25
Եուսուրթա	100 աւէթի	4. 60

ԻԼԱՆ

Վարնա—Տօպրիշ Եօլու իւզէրինտէ Աճէմլէր քէօյիստէ, միւթէվէֆա ներսէս Կ. Գարագաշիսըն խանը սաթըլիյօր։ Ալմայա արզուքէշ օլաշլար Վարնատա Հաճօլիան պիրատէրլէրէ միւրաճաթ իթմիլ տիրլէր։

Одговорникъ А. Курбетиянъ
всѣ паяетъ а Д. Тодоровъ и С-но—Варна

